

ΤΑ 70ΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑ ΒΑΠΤΣΑΡΩΦ

ΟΜΙΛΙΑ ΓΕ ΚΥΡΚΕΝΤΡΕΣΑΙ -

Αγαπητοί κύριοι,

Ἡ Α.Δ. Βουλγαρίας τιμᾶ ἐφέτος τὰ 70χρονα τοῦ ἐθνικοῦ τοῦ ποιητῆ Νικόλα Βαπτσάρωφ, μιᾶς ἀπὸ τίς ὠραιότερες καὶ ἡρωϊκότερες μορφές τῶν βουλγαρικῶν γραμμᾶτων, μιᾶς μορφῆς ποῦ δρασιελᾶ ἄνετα τὰ σύνορα τῆς χώρας καὶ παίρνει θέση στὸν εὐρύτερο διεθνῆ χῶρο. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνο γιὰτὶ πρόκειται γιὰ ποιητῆ - ἐπαναστάτη ποῦ καταξιώθηκε μέσα στὴν ὑπέρτατη θυσία ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔργο του ἀπ' ὅποια πλευρὰ κι' ἂν κυταχτεῖ μεταφέρει μέσα του ὅλα στοιχεῖα μιᾶς κλασικῆς δημιουργίας.

Συνηθίζου νὰ λένε πῶς οἱ ποιητές πεθαίνουν νέοι καὶ πῶς ὁ θάνατος τοὺς κυνηγᾷ ἀπὸ νωρίς. Στὴν ρούσικη τουλάχιστο ποίηση μεσουρανοῦν τὰ ὄνματα ἑνὸς Πούσιν, ἑνὸς Λέρμοντωφ κι' ἑνὸς Μαγιακόφσκι, ποῦ κῆπηκε τόσο νωρίς τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τους. © Πατριάρχης τῆς βουλγαρικῆς ποίησης, ~~ὁ~~ ὁ Χρήστο Μπότσεφ, ὁ βάρδος τῆς ἐθνικῆς λευτεριάς τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ ~~εἶπε~~ εἶπε 28 μόλις χρόνων, πολεμώντας τὸν ὀθωμανικὸ ζυγὸ.

Ὁ Νικόλα Βαπτσάρωφ ἦταν 33 χρονῶν, ~~ὅταν~~ στήθηκε στὶς 23 τοῦ Ἰούλη τοῦ 1942 μπροστὰ στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα, ἐνεῖ ^{δὲν} σιοτεινὴ σήραγγα τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς στὴν Σόφια. Δέν ἦταν μόνος, ἦταν μαζί του στὴν γραμμὴ κι' ἄλλοι σύντροφοι, καθοδηγητικὰ στελέχη τοῦ ΚΚΒ, κι' ὅταν τοὺς πρόσφεραν μαῦρα μαντήλια γιὰ νὰ κολύβουν τὰ μάτια ἐνεῖνοι ἀρνήθηκαν καὶ κᾶτω ἀπὸ τοὺς Τσιμεντένιους θόλους ἀντήχησε ^{ἴσως} τὸ λεβέντινο τραγοῦδι τοῦ Μπότσεφ :

" Ὅποιος πέφτει γιὰ τὴν Λευτεριά / ποτέ δέν πεθαίνει"
Πρῶτος τόσуре ὁ Νικόλα Βαπτσάρωφ.

Λίγο πλεῖ μπροστὰ, ἐνεῖ στὸν τόπο τῆς ἐκτέλεσης εἶχε γίνει μιὰ σύντομη, συγκινητικὴ τελετῆ. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μελλοθάνατους, φίλος καὶ σύντροφος τοῦ Βαπτσάρωφ, ὁ Ἀντών Ποπάφ παιντρεύτηκε τὴν καλὴ του.

Κι' ὅταν ἡ νιδνυμφη ἀποχωροῦσε βουτιγμένη στὰ δάκρυα ὁ μελλοθάνατος ποιητῆς τῆς εἶπε τοὺς τελευταίους στίχους ἀπὸ τὸ ποίημα του "Γρόμμα".

"...Μά νά πεθαίνεις, σύντροφε, όταν ή γη / άποτινάζει από τό δέριμα της τή μούχλα / όταν ένατομμύρια άνασταίνονται / κ'έιν' όλα ένα ποίημα. Ναι, ένα ποίημα όλα..."

"Ολ'αυτά τά φορτισμένα μέ ~~την~~ ήρωισμό και πίστη, είναι στοιχειά βαπταροφιακά άν μπορούμε νά χρησιμοποιήσουμε ένα τέτοιο όρο. Γιατί άν υπάρχει κάτι που μπορεί νά χαρακτηρίσει τήν ζωή του και τό έργο του ^{τιμώνμενο} είναι άκριβώς αυτή ή παλλημαριά και ή πίστη, ή κατά μέτωπο αντιμετώπιση του κινδύνου κι'ή άφήριση του και ένελη ή βαθειά, άπόλυτη, θρησκευτική θάλεγα έμπιστοσύνη στον "Άνθρωπο, τά ^{δημοκρατικά} ~~εργα~~ του και τό μέλλο που θάρθει.

Η περίοδος μετά τό Α! Παγκόσμιο πόλεμο, μέσα στην όποια διαπλάθεται κι'άντρώνεται ό Νικόλα Βαπτάρωφ είναι μια περίοδος όλοπλευρης κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, που τήν σημαδεύει ή τεράστια ρωγή που ύπέστη σαν αποτέλεσμα της Μεγάλης Όκτωβριανής Σοσιαλιστικής Έπανάστασης. Στην Βουλγαρία οι ζυμώσεις είναι βαθειές, ή άνοδος του εργατικού κινήματος κι'οί κατακτήσεις των δημοκρατικών δυνάμεων προοιολούν τήν λύσσα των φασιστικών υδίων, που προχωρούν στο πραξικόπημα του Ιούνη του 1923, που από της πλευράς του οδηγεί στην ήρωική λαϊκή εξέγερση του Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου, της πρώτης Άντιφασιστικής εξέγερσης στον Ευρωπαϊκό χώρο. Τήν ήττα της λαϊκής εξέγερσης τήν ακολουθεί ένα κύμα άγριας, λευκής τρομοκρατίας, που δέν αφήνει τίποτα όρθιο. Είναι μέσα σ'αυτό τό κλίμα που θά καιέ στους φούρνους της Ασφάλειας ό άλλος μεγάλος ποιητής της Βουλγαρίας, Γιεό Μίλεφ, ό ποιητής που θά τραγουδήσει τον ήρωικό Σεπτέμβρη και θά προφητέψει πως ό Σεπτέμβρης θά γίνει Μάης! Τό γυάλινο μάτι του Γιεό Μίλεφ, που βρέθηκε ^{μετά την εξαγωγή} ~~17 χρόνια πιο ύστερα~~ μέσα στους φούρνους της Ασφάλειας θά συγκινησει σε τέτοιο βαθμό τον Γιάννη Ρίτσο, που θά του αφιερώσει ποίημα. § Ο Νικόλα Βαπτάρωφ βγαλμένος από μια οιογένεια, όπου ή λεβεντιά κι'οί άγώνες για τήν έθνική λευτεριά ήταν ζωντανή παράδοση βρήκε γρήγορα τήν θέση του ανάμεσα στους άγωνιστές της κοινωνικής λευτεριάς. Είχε από τήν άρχή μια ποιότητα χαρακτήρα, που στην διαμόρφωση του ^{εθνικιστικές} συνέβαλαν αποφασιστικά οι ~~λεβεντικές~~ παραδόσεις της οιογένειας του, κι'ιδιαίτερα ή μητέρα του, μια φωτισμένη, διαβασμένη γυναίκα, ^{του} όταν έστειλε τον γιό της νά φοιτήσει στην σχολή μηχανικών του ναυτικού φρόντισε νά

του γράφει στην πρώτη - πρώτη σελίδα του τετραδίου του να προσέξει πάνω απ' όλα την ανδροπρέπεια του χαρακτήρα του. Έπειτα στην Σχολήθά μνησεί στις επαναστατικές ιδέες, θαρθεϊ φυσιολογικά σ' επαφή με τό Κόμμα της βουλγαρικής Έργατικής Τάξης, τό ΚΚΒ, και σέ συνέχεια μέσα στις συνθήκες της σκληρής βιοπάλης, στις ούρες των ανέργων και στά καρβουνιάρικα όπου θά έργαστεί θά γνώσει στην πλάτη του την ώμότητα της ιαπιταλιστικής, φασιστικής πραγματικότητας. Ο ποιητής Νιόλα Βαπτσάρωφ έντάσσεται όλοψυχα στους αγώνες του Κόμματος, έναρμονίζει πλήρως την ζωή του, τά όνειρα του, τό ποιητικό του ταλέντο με την μεγάλη υπόθεση της κοινωνικής αλλαγής. Τό δέσμημο, που συντελείται είναι άπόλυτο και τό αποτέλεσμα από αισθητικής πλευράς συγκλονιστικό. Διαβάζοντας Βαπτσάρωφ έχεις την αίσθηση ότι παρακολουθεϊς την κίνηση της ιστορίας, έχεις την αίσθηση ότι μπροστά σου ξεδιπλώνονται οί σιδερένιες νομοτέλειες της κοινωνικής ζωής, έχεις την αίσθηση ότι ^{επιστρέφεις} εϊσέρχεται σε μία παλαιστρά όπου βρίσκονται σέ ~~κατά~~ χαροπάλεμα οί δυνάμεις του καλού και του κακού.

Τό ποιητικό έργο του Ν.Β. δέν αποτελεί όμως απλώς χαρτογράφηση της εποχής. Η πλήρης συνειδητοποίηση των κοινωνικών αναγκών από μέρος του ποιητή δέν έχει θέσει έπι ποδών τον καλλιτέχνη - δημιουργό. Αντίθετα άνεβάζει τον ρόλο του! Η βαθύτερη γνώση των πραγμάτων κι η ένεργός συμμετοχή του ίδιου στην διαδικασία της αλλαγής δίνει στην ποίηση του ένα πρωτόγνωρο δυναμισμό φορτισμένο με τό πάθος ένός μαχητή, αποφασισμένου για όλα.

"Εγώ κι η ζωή - λέει - μετριόμαστε μ' άγριο βλέμμα /
παλεύω μαζί της / όσο μπορώ ...."

Κι η μονομαχία αυτή είναι πολύ παλιά, τό φλογερό πάλεμα - όπως λέει - κρατάει καιρό.

"Χρόνια που τά δυό μπράτσα μας / μπλεχτήσαν έχτρινά /
και τή χτηνώδινη σκληρή γροθιά σου / ποτέ μου δέ
θά λησμονήσω..."

Οί λογαριασμοί όμως που θέλει να ξεκαθαρίσει δέν είναι προσωπικοί, δικού του. Ο λυριόδης ήρωας είναι και τό ένα από τά 15 πτώματα, που θάφει η στίβα του πετρονάρβουνου στο άνθρακωρυχείο είναι και τό νεκρό παιδί στο όδοφραγμα του Παρισιού, είναι κι ο χειρόνακτας του Τέξας κι ο χαμόλης της Άλγερίας.

Γι' αυτό και από την πάλη άποίσαμε η ζωή, λιγοφυχά, λυγίζει:
"Βλέπεις, λοιπόν - της λέει - έπει που ήσουνά σύ /
εμεϊς, όλοι μαζί, / θά χτίσουμε με πείσμα / ζωή και-

νούρια / ποθητή / κι' ὠφέλιμη / ἔ, τί ζωή!"

Ἡ πίστη εἶναι ἓνα στοιχεῖο ἀπόλυτα συνταιριασμένο μέ τήν διάθεση τοῦ ποιητῆ γι' ἀγῶνα. Ἀφοῦ ὁ ἀγῶνας εἶναι νόμος γιά τό ξεπέρασμα τοῦ παλαιοῦ, τοῦ σάπιου, εἶναι νόμος πού ἀπορρέει μέσα ἀπό τήν φύση τῆς ταξικῆς κοινωνίας, τό ἴδιο καί ἡ πίστη στήν τελικῆ ἔκβαση αὐτῆς τῆς σύγκρουσης ἀποτελεῖ στοιχεῖο αὐτῆς τῆς νομοτέλειας. Δίνει τόν βαθμό συνειδητοποίησης αὐτῆς τῆς ἀναγκαιότητας.

Ἡ πίστη εἶναι γιά τόν Βαπτιστάρωφ ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ζωῆς του, χωρίς τήν πίστη εἶναι ἓνα τίποτα. Λέει:

"Ἄν ὅμως, ἔς ποῦμε / μοῦ παίρνατε - πόσο -/ ἔστω κι' ἓνα σπυρί, ἓνα κόνιο / ἀπό τήν πίστη μου / ἔ, τότε, ναί, θά οὐρλιαζα / θά οὐρλιαζα ἀπό σπαραγμό / σάν ἓνας πάνθηρας / πού τόν λαβῶσαν καί πεθαίνει".

Τότε τί θ' ἀπόμεινε ἀπό μένα; / Τέτοια λεηλασία / θά μ' ἄφηνε ἄχρηστο".

Κι' ἐξηγᾶ τί ἐννοεῖ μέ τήν ἔννοια Πίστη:

"Μήπως τυχόν σιοπεύετε / νά μοῦ τήνεσιοτώσετε / τήν πίστη μου / σίς φωτεινές μέρες πού θαρθοῦν / τήν πίστη μου σ' ἄβριο.."

Αὐτή ἡ ἀπεριόριστη πίστη του πρὸς τό ἄβριο διοχετεύεται "στήν Ἱστορία", σ' ἓνα ἀπό τά ὠραιότερα ποιήματα τοῦ Ν.Β. ὅπου προβάλλει τό πιστεύω του γιά τὸ ποῖος γράφει τήν Ἱστορία. Ζητᾶ ὁ Β. ἓνα μονάχα πράγμα ἀπό τήν Ἱστορία: Νά διηγηθεῖ μέ λόγια ἀπλά σ' ἄλλο πούρχεται, σέ κἀθε ἐρευνητή, στή νέα φουρά πού θάρθει νά μᾶς διαδεχτεῖ. Πῶς "Μέ πίστη ἀγωνίστηκαν κι' ἄνδρεία" οἱ προηγούμενες γενιές.

Πίστη κι' ἀντρεία, αὐτές εἶναι οἱ δύο μεγαλύτερες ἀρετές γιά τόν Ν.Β. Πρόκειται γι' ἀρετές πού χαρακτηρίζουν τήν ἐργατικῆ τάξη, τήν τάξη ἐκείνη πούναί προορισμένη νά πραγματοποιήσει τήν κοσμοϊστορικῆ ἀποστολή τῆς δημιουργίας τῆς ἀταξικῆς κοινωνίας, ~~τῆς κοινωνίας τῆς πλήρους ἐσότητος τῶν ἀνθρώπων καί τῆς ἀπρόσμενης προόδου σ' ἄλλους ἀνεξάρτητα τοῦς τομεῖς τῆς κοινωνίας τῆς ἀπαλλαγμένης πολέμου.~~

Είναι πάνω σ'αυτές τρεις ἀρετές τῆς ἐργατικῆς τάξης ποῦτισε ὀλοκληρη τὴν ζωὴ του ὁ Ν.Β. Τολμηρός, ἀποφασιστικὸς, μὲ τὴν φλόγα τοῦ Ἐπαναστάτη νὰ τὸν καλεῖ ρίχεται στὶς πρῶτες γραμμές τῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ του, ἀναλαμβάνει ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνες ἀποστολές στὶς ὁποῖες θέτει σὲ ἄμεσο κίνδυνο αὐτὴ τούτη τὴν ζωὴ του. Καὶ τὸ Κόμμα του τὸ ἀτσαλωμένο σὲ σιληρούς, αἱματηροὺς ἀγῶνες, τὸ Κόμμα ^{του} Γεωργίου Ντιμιτρώφ, ἐμπιστεύεται τὸν Βαπτιστάρωφ ~~καὶ τοῦ ἀναθέτει λεπτές καὶ δύσκολες ἀποστολές.~~
Ἀποσπᾶται στὴν ^{Κιελίωβιτς} ~~Σαφ~~ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος καὶ κατευθύνει τὴν δράση εἰδικῶν μαχητικῶν ὁμάδων κρούσης. Ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος μὲ τὴν χιτλερικὴ εἰσβολὴ στὴν Σοβιετικὴ Ἐνωση εἶχε πάρει δραματικώτατες διαστάσεις ποῦ ἀπαιτοῦσαν συναγερμὸ τῶν πάντων.

"Τὰ ἐργαστάσια τοῦ Κρούκ - γράφει ὁ Β. - φτιάχνουν ὀβίδες. / Γεμίστε τις καλὰ / ναί, τὶς ὀβίδες σας γεμίστε τις καλὰ! / Εἶναι, γιὰ μᾶς, ἀδέρφια ἐργάτες, / εἶναι γιὰ μᾶς / θὰ πιοῦν τὸ αἶμα μας στὶς μάχες! / Γεμίστε μὲ δύναμη! / Φτιάχτε πολλές, ἀμέτρητες! / Εἴμαστε ἑκατομμύρια!"

Ἡ ποίηση του ἀπευθύνεται ἄμεσα σ'ἐνεῖνους ποῦ θέλει νὰ θέσει σὲ κίνηση. Εἶναι προλετάριος ποιητῆς, στρατευμένος ποιητῆς καὶ ὄχι μόνον δὲν τὸ κρύβει ἀλλὰ θέλει μὲ κἄθε τρόπο νὰ τὸ διαλαλήσει, θέλει μὲ κἄθε τρόπο νὰ κἄνει τὴν ποίηση του κομματικὴ ὑπόθεση. Εἶναι ἐνδεικτικὸ ὅτι τὴν πρώτη καὶ μοναδικὴ του συλλογὴ ποιημάτων τὰ Ἰτραγοῦδια τοῦ μοτέρ" ποῦ κυκλοφόρησε τὸ 1940, τὴν θέσει ἀρχικὰ ὑπὸ τὴν ἔγγραψή τῆς κομματικῆς του ὁμάδας, ποῦ τὴν μελέτησε καὶ τὴν συζήτησε, καὶ ὕστερα τὴν πῆρε στὸ τυπογραφεῖο.

Αὐτὴ ἡ διάθεση γι' ἄμεση ἐπικοινωνία μὲ τὸν λαὸ, αὐτὴ ἡ ἐναπόθεση ἀπὸ τὸν Β. τοῦ ἔργου του στὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου καὶ ^{Νο} ἀγῶνα γιὰ τοὺς ὁποῖους ἔγραφε καὶ τοὺς ὁποῖους θεωροῦσε οὐσιαστικὰ συνδημιουργούς του, δίνει στὴν ποίηση του ἐμβέλεια καὶ ἀποτελεσματικότητα. Στὴν γλώσσα ποῦ χρησιμοποιοεῖ δὲν ὑπάρχει καμιά ἐξεζητήση, εἶναι ἀπλὸς, ἡ κἄθε λέξη ^{Νο} ~~εἶναι~~ ἐγγίζει ~~εἶναι~~ τὴν οὐσία γι' αὐτὸ καὶ περιλλεῖνει μέσα τῆς ἐιρητικῆς δύναμης. Λέει:

"Ἰνωρίζω τὴν θέση μου / στὴν ζωὴ / καὶ δὲν θὰ παραδοθῶ εβνολα / θὰ πεθάνω τίμια / σὺν ἐργάτης / στὸν ἀγῶνα γιὰ φωμὶ καὶ γιὰ λευτεριά".

Πρόκειται για λέξεις κοινότυπες ίσως, λειτουργούν όμως και σαν άτομική έξομολόγηση και σαν μανιφέστο μιᾶς τάξης που πορεύεται προς τήν κατάντηση του μέλλοντος.

Κυνηγώντας τον στόχο του ο Ν.Β. φροντίζει να παραμερίσει οτιδήποτε μπορεί να θολώσει το μυαλό, να συγχίσει και ν' αποπροσανατολίσει. Σημασία έχει το κύριο, τὰ δευτερεύοντα, τὰ παράγωγα ~~είναι δευτερεύοντα~~ μπορούν να περιμένουν. Και τὸ νυστέρι του κόβει άνελέητα. *Απευθυνόμενος προς τήν μητέρα του λέει:

"Μέ δίδαξες μάνα ν' αγαπῶ όλους σαν ἐσένα / θ' αγαπούσα μάνα, θ' αγαπούσα / ἀλλά μου χρειάζεται φως και λευτεριά."

Αυτή ή πλευρά ίσως τῆς βαπτισμοφιῆς ποίησης, αυτή ή ίκανότητα να χαράζει τήν ευθεία και να υποτάσσει σ' αυτή όλα τ' ἄλλα διαφαίνεται στο "Γράμμα σέ φίλο...", ένα ποίημα που σχετίζεται με κάποιο τρόπο και με τὸ νησί μας.

Στο "Γράμμα σέ φίλο..." ὁ ποιητής κάνει ουσιαστικά ένα ἀπολογισμό τῆς ζωῆς του δικαιηρύττει πῶς ἐνεῖνο που τὸν ἔσωσε ἀπὸ τήν ἀπελπισία, ἐνεῖνο που τὸν ἐμπόδισε ἀπὸ τοῦ να κἄψει με μιὰ σφαῖρα τὸν κρόταφο, ἐνεῖνο που ἔκανε τὸ μίσος ἀγῶνα και τὸν ἔκανε ν' αγαπήσει τόσο πολύ τήν ζωή ἦταν ή πιστή στο δτι "ὁ ἥλιος ὁ φεγγοβόλος στὸν σινοτεινὸ ὄριζοντα θά λάμψει" κι' ὅτι "μέ κουτάλιές θά σπάσουμε τοὺς πάγους".

Εἶν' αὐτό, σύντροφε λέει, ὁ ἀγῶνας που μέσα μου σήμερα νοχλάζει, που θά μᾶς ξαναδώσει και τις θλιπτικές και τ' ἄδρα ἐνεῖνα ἀστέρια που λάμπουν πάνω ἀπ' τήν Ἄμμοχωστο και τῆ χαρά που μέσα μας μαράζωσε ριχνοντας σιότος στις καρδιές μας και τῆ νευρή ἀγάπη μας στις μηχανές κι' ἄνδρα τὸ ἀπέραντο τὸ γαλανὸ τῆς θάλασσας ὅπου μαντεύεται τῶν τροπικῶν ή ἀνάσα.

Ὁ κυπριώτικος, νυχτιάτικος οὐρανὸς μ' ἐνεῖνο τὸ πλουμίδι τῶν ἄστρον, που ή πεντακάδαρη μας ἀτμόσφαιρα κάνει να φαντάζουν σαν μεγάλα πετράδια ἔκανε τέτοια ἐντύπωση στο νεαρό ναύτη ὅταν μπήμε κάποια νύχτα τοῦ 1931 στο λιμάνι τῆς Ἄμμοχωστου, που προσέδωσε στήν εἰκόνα μιὰ μαγική ὄψη, τήν ὄψη ἑνὸς ὄνειρου. Τὰ ὄνειρα όμως για τὸν Κομμουνιστῆ ποιητῆ ἦταν ἀπὸ

μόνοι χίμαιρες μάταιες, που τότε μονάχα θά μπορούσαν νά ζωντανέψουν όταν συνοδεύονταν από άγώνα.

Τό ίδιο αυτό μοτίβο κυταγμένο από μία άλλη πλευρά υπάρχει και στο ποίημα "Μπότεφ". Πηγαίνει ο εργάτης, ο κατσούφης, ο ιδρωμένος και λέει στον ποιητή νά γράφει κάτι για τον θρυλικό Έπαναστάτη - Ποιητή. Κι' όταν ο ποιητής δηλώνει άδυναμία, έιδηλώνει μία άμηχανία για τό πώς ν' αρχίσει ο Έργάτης του λέει:

"Γράφε για τους θεριστάδες / που ιδρωσιοπούν κάτω στους κάμπους / τις στενοχώριες που μας πνίγουν, / τό καινορίζιο μας αίμα / που ή γής τό πίνει / γράφε για τό τραγούδι της σιλαβιάς / και τον καιμό του / που νανουρίζει / τις πεδιάδες... 'Ο Χρίστο Μπότεφ είναι δω / νάτονε, πλάϊ στον λαό του... Τι κάθεσαι και τά μπερδεύεις / Μπερδέματα δέν έχει εδώ".

Στο ποίημα αυτό ο Ν.Β. μās άποκαλύπτει ουσιαστικά τό πιστεύω του γύρω από τό πώς αντιρρζει τήν ποιητική δημιουργία, υπογραμμίζει τήν πρωταρχική σημασία που δίνει στον παράγοντα λαό, στις σκέψεις και τά αισθήματα του λαού. Τόν έαυτό του τον βλέπει άπλως σαν ένα έιφραστή των αισθημάτων αυτών, σαν ένα πρόσωπο έντεταλμένο νά γίνει ο κορυφαίος ένός χορού, που λειτουργεί συλλογικά.

Άγαπητοί φίλοι,

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, στην διάρκεια της σύντομης του τραχειάς ζωής ο Ν.Β. μόλις και μπόρεσε νά βγάλει μία συλλογή ποιημάτων. Μετά τον ήρωικό του θάνατο οι σύντροφοι του συγγέντρωσαν τήν σιδόρια του δουλιά, μαζί και τά δυό τελευταία του ποιήματα που γράφε σ' ένα πρόχειρο κομμάτι χαρτί λίγο πριν τήν έιπέλεση. Τό ένα άποχαιρετισμός στην άγαπημένη του, ένα δείγμα ποίησης μεγάλων διαστάσεων κι' ένα άλλο προς τον λαό του. Μετά τήν λαϊκή αντιφασιστική εξέγερση του Σεπτέμβρη του 1944 και τό πέραςμα της Βουλγαρίας στο στάδιο του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού ή λαϊκή έξουσία τοποθέτησε τον ποιητή ένεστ' όπου του άξιζε. Στις ψηλότερες βαθμίδες της τιμής και της δόξας. Έγιναν επανελημμένες έιδοσεις του έργου του, γραφτηκαν διατριβές

και μελέτες, δόθηκε τ'ονομα του σε σχολεία και πλατείες, τ'ό
Έργο του μεταφράστηκε πλατεία κι' έγινε γνωστό διεθνώς. 'Η μεγα-
λύτερη όμως τιμή βρίσκεται στο ότι η νέα ^{γενιά της Α.Δ. της Βουλγαρίας} ~~γενιά των~~ την
νέα ζωή στους ρυθμούς της ανεπανάληπτης σε όρμη και δύναμη ποίη-
σης του Βαπτιστή:

"Θά χτίσουμε ένα εργοστάσιο / τεράστιο εργοστάσιο στημένο
μέ μπετόνι / "Αντρες, γυναίκες / ο λαός / θά χτίσουμε /
τ'ό εργοστάσιο της ζωής μας / εμπρός".

Τ'ό εργοστάσιο, τ'ό τεράστιο, τ'ό εργοστάσιο τ'ό μπετο-
νένιο όπως τόβλεπε ο ποιητής ονειροδοείται από 35 τώρα χρόνια ^{από}
~~από τότε~~ τόν λαό της Α.Δ. της Βουλγαρίας. 'Η σιδερένια πλοτη του
^{Παναγιώτης} ~~του~~ στο αύριο επιβεβαιώθηκε πλήρως από την ζωή και τώρα άνευδ-
χλητα μπορούν να ταξιδέφουν ~~και~~ τ'ά θνείφα και τ'ά μοτέρ να τρα-
γουδήσουν γιατί ο εργάτης που τ'ά χειρίζεται είναι έλευθερος κι'
είναι άφέντης. 'Η Βουλγάρικη κουλτούρα βρίσκεται σε μιá πλήρη
άνθιση. * Η απόδέσμευση της λαϊκής ενέργειας έδωσε άπεριόριστη
άπλα στο λαϊκό ταλέντο και τ'ό νέο σοσιαλιστικό περιεχόμενο της
ζωής ανέβασε σε ψηλότερα επίπεδα τ'ό πνευματικό της έποικοδόμημα.

^{εργατοί σοκλός} ^{Βούλγαρο} ^{Ιόν Νικολα Βαπτιστής}
~~Το~~ ~~τιμώντας~~ τόν μεγάλο ^{Επιναστάτη} - Ποιητή με
τήν εύναιρία τών 70χρονων του, τιμούμε ταυτόχρονα και τόν περή-
φανο, άγωνιστή και φιλοπρόδο λαό του και τήν Σοσιαλιστική του
πατρίδα πουναι σήμερα η κοιτίδα ενός νέου, ούμανιστικού πολιτι-
σμού και στήριγμα πρόδου και είρήνης.

1979.

Παναγιώτης Παιονίδης
Πρόεδρος Ιου Κληρο -
Βουλγαρικού Έθν. Έσφ. αυ
Φιλίας.

76

7B

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ξέρει άπεδονόμενος πώς Στήν γυναίκα σου—

Θά 'ναι φορές που θά 'ρχομαι στον ύπνο σου
σαν έπισκέπτης μακρινός που δεν τον καρτερείς...
Τήν πόρτα μας γι' αυτό μη μανταλώνεις
κι έξω στο δρόμο μη μ' άφίνεις — να χαρείς —

Θά μπαίνω άθόρυβα, θά κάθομαι άντικρύ σου
στο σκοτός θά καρφώνω τά μάτια στη μορφή σου
κι όταν τó βλέμμα μου κυττώντας σε χορτάσει
θά σε φιλώ, θά φεύγω, τó φώς μη με προφτάσει.

66

6B

Σ' αυτό τό ποίημα ό Βαπτσάρωφ έμπασε μέ μία άδρῆ καταπληκτική
σέ δύναμη, πινελιά τήν Κύπρο. Μ' άποτέλεσμα πολύ πρωτού ύπάρξει
Κυπριακό πρόβλημα και τό νησί μας μετατραπεῖ σ' ένα από τά κύρια
διεθνή προβλήματα, στήν Βουλγαρία ~~σέ~~^{νέο} υπῆρχε άνθρωπος, κυρίως
νέος, που νά πέρασε από τά σχολιά θραυία ~~και~~ νά μήν είχε άκούσει
για τ' άδρά άστέρια που φεγγοβολούν πάνω από τήν 'Αμμόχωστο.

"Θμμάσαι / λέει ό ποιητής, τή θάλασσα, τίς μηχανές/
τ' άμπάρια φορτωμένα / μέ σιοτάδια πίσσα; / τήν άγρια λαχτάρα
μας / νά ταξειδέψουμε στίς Φιλιπίνες / και τά άδρά ένεῖνα
άστέρια / που πάνω άπ' τήν 'Αμμόχωστο φεγγοβολούσαν".

Ήταν έιπληκτικό, πράγματι, μετά τήν τραγωδία πόσοι νέοι Βούλγα-
ροι ποιητές - κι 'όχι μονάχα ποιητές - πήραν αυτή τήν ρωμαντική
σέ εῖρηνικούς καιρούς ~~θα~~ εῖδινα και τήν έδεσαν μέ τό δράμα και
τόν άγώνα του λαού μας. 'Η Κύπρος ήταν για όλους χάρις στήν
μαγική δύναμη τῆς ποίησης του Βαπτσάρωφ μία άπτή πραγματικότητα,
ένας χώρος πολύ οῖκειός, πολύ δικός για τόν όποιο ώφειλε ό καθένας
νά γνωστέῖ.

#B CXz -A-Aa+Y #B #B CXz ~;!a'+Y #B #B+tusuEiDeiDeiDsssstustu++++tu++++ssssssss

μόνοι χίμαιρες μάταιες, που τότε μονάχα θά μπορούσαν να ζωντανέψουν όταν συνοδεύονταν από άγωνα.

Τό ίδιο αυτό μοτίβο κυταγμένο από μία άλλη πλευρά υπάρχει και στο ποίημα "Μπότσε". Πηγαίνει ο εργάτης, ο κατσούφης, ο ιδρωμένος και λείπει από το εργοστάσιο γιατί για τον θρυλικό Έπαναστάτη - Ποιητή. Κι' όταν ο ποιητής δηλώνει αδυναμία, έμειλάνει μια άμηχανια για τό πώς ν' αρχίσει ο Έργάτης του λείπει:

"Γράψε για τους θεριστάδες / που ιδρωνοπούν κάτω στους κάμπους / τις στενοχώριες που μας πνίγουν, / τό καιρορίζιο μαζέαζμα / που ή γής τό πίνει / γράψε για τό τραγούδι της συλλαβιάς / και τόν καιμό του / που νανουρίζει / τις πεδιάδες... 'Ο Χριστο Μπότσε είναι δώ / νάτونه, κλάϊ στον λαό του... Τι κάθεσαι και τά μπερδεύεις / Μπερδέματα δέν έχει εδώ".

Στό ποίημα αυτό ο Ν.Β. μάς αποκαλύπτει ουσιαστικά τό πιστεύω του γύρω από τό πώς αντικρύζει τήν ποιητική δημιουργία, υπογραμμίζει τήν πρωταρχική σημασία που δίνει στον παράγοντα λαό, στις σκέψεις και τά αισθήματα του λαού. Τόν έαυτό του τόν βλέπει άπλώς σαν ένα έκφραστή των αισθημάτων αυτών, σαν ένα πρόσωπο έντεταλμένο να γίνει ο κορυφαίος ένός χορού, που λειτουργεί συλλογικά.

Άγαπητοί φίλοι,

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω στην διάρκεια της σύντομης του τραχειάς ζωής ο Ν.Β. μόλις και μόρσεσε να βγάλει μια συλλογή ποιημάτων. Μετά τόν ήρωικό του θάνατο οι σύντροφοι του συγκιέντρωσαν τήν σιδέρπια του δουλιά, μαζί και τά δυό τελευταία του ποιήματα που γράψε σ' ένα πρόχειρο κομμάτι χαρτί λίγο πριν τήν έκτέλεση. Τό ένα, άποχαιρετισμός στην άγαπημένη του, ένα δείγμα ποιησης μεγάλων διαστάσεων κι' ένα άλλο προς τόν λαό του. Μετά τήν λαϊκή αντιφασιστική εξέγερση του Σεπτεμβρη του 1944 και τό πέραςμα της Βουλγαρίας στό στάδιο του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού ή λαϊκή έξουσία τοποθέτησε τόν ποιητή ένεπ' όπου του άξιζε. Στις ψηλότερες βαθμίδες της τιμής και της δόξας. Έγιναν επανελημένες έκδόσεις του έργου του, γράφτηκαν διατριβές

Attention- Miss Joenne Connelly

a0486UST550xxcyp

r x BC-CYPPRESSO2 01-08 0372

CYPPRESSO2 MOSAICS UNEARTHED IN PAPHOS

PAPHOS, JAN 8 (CNA) -- THREE THIRD-CENTURY A.D. MOSAIC FLOORS WERE UNEARTHED ON COMPLETION OF THIS YEAR'S EXCAVATIONS IN KATO PAPHOS, ONE OF THE NINE ANCIENT KINGDOMS OF CYPRUS, ON THE WESTERN COAST OF THE ISLAND.

THE CYPRUS ANTIQUITIES DEPARTMENT SAID THESE MOSAIC FLOORS, WHICH RATE AMONGST THE MOST IMPORTANT DISCOVERIES MADE IN CYPRUS IN MANY YEARS, 'ARE A FURTHER PROOF OF THE LEADING ROLE PLAYED BY THE ISLAND (ESPECIALLY PAPHOS) IN THE DEVELOPMENT OF THE ART OF MOSAIC DURING THE ROMAN PERIOD (30-330 A.D.).

A BROKEN MOSAIC FLOOR, REPRESENTING THE PERSONIFICATION OF THE FOUR SEASONS, WAS DISCOVERED IN A NEW SITE, NORTH OF THE EXISTING 'HOUSE OF ORPHEUS.' THE NEW BUILDING WAS APPROPRIATELY NAMED AFTER THE DISCOVERY, 'THE HOUSE OF THE FOUR SEASONS.'

THE SIX-PANEL MOSAIC FLOOR WAS FRAGMENTED DUE TO THE USE OF A PLOUGH DURING CULTIVATION BEFORE THE DEPARTMENT OF THE ANTIQUITIES STARTED WORKING IN THE AREA.

'SPRING' HAS DISAPPEARED ALTOGETHER, WHILE OF THE TWO PANELS WITH UNKNOWN REPRESENTATIONS, ONLY MINUTE FRAGMENTS HAVE SURVIVED.

THE FACES OF 'SUMMER' AND 'WINTER' ARE BOTH LOST BUT 'AUTUMN' HAS SURVIVED IN A RELATIVELY GOOD CONDITION.

ANOTHER FLOOR MOSAIC WAS UNEARTHED IN A TRIAL TRENCH TO THE NORTH-EAST OF 'THE FOUR SEASONS', MEASURING 3.80 BY 8.35 METRES, HAS SURVIVED IN AN EXCELLENT CONDITION.

THIS ONE DEPICTS A SUPERB HUNTING SCENE WITH GREATER ANIMATION AND RICHER VARIETY OF COLOUR THAN OTHER HUNTING SCENES IN THE HOUSE OF DIONYSOS SITE, ANOTHER WELL-KNOWN FLOOR MOSAIC IN THE PAPHOS AREA.

THE MOSAIC DEPICTS A TIGER CATCHING IN HER CLAWS THE HAUNCHES OF AN ONAGER, A HUNTER ARMED WITH A SPEAR READY TO FACE AN ATTACKING LION AND A FRIGHTENED FALLOW DEER RUNNING AWAY FROM THE SCENE.

AN EVEN LARGER ROOM WITH A MOSAIC FLOOR, MEASURING 5.28 BY 8 METRES IN AN EXCELLENT STATE OF PRESERVATION, SHOWING TEN ANIMALS WALKING CAREFREE, WAS ALSO DISCOVERED.

THE MOST IMPORTANT FEATURE OF THIS MOSAIC, ACCORDING TO EXPERTS, IS THE DEPICTION OF A HE-GOAT STANDING AND STARING AT THE SPECTATOR IN FULL FACE, A DARING AND VERY RARE WAY OF DEPICTING ANIMALS OR HUMANS IN MOSAIC FORM.

CNA MM/6P ENDS, CYPRUS NEWS AGENCY
Reut12:15 01-08

With my Compliments -

Pan. Peonides

9.1.92